

ВІДГУК

офіційного опонента кандидата педагогічних наук

Гаяш Оксани Володимирівни

на дисертацію **Дутковської Роксолани Вікторівни** на тему:

**«КОРЕКЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ СУПРОВІД
ІНДИВІДУАЛЬНОГО НАВЧАННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ З
ПОРУШЕННЯМИ ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ»,**

представлену на здобуття вченого ступеня кандидата педагогічних наук
за спеціальністю 13.00.03 – корекційна педагогіка

Дисертаційна робота Дутковської Роксолани Вікторівни «Корекційно-педагогічний супровід індивідуального навчання молодших школярів з порушеннями пізнавальної діяльності» розкриває важливу і, безперечно, актуальну тему, обумовлену потребою забезпечити рівні права на якісну корекційну допомогу для дітей з особливими освітніми потребами, які навчаються індивідуально. На сьогодні вимоги до знань, вмінь та навичок дитини ставляться досить високі. Учні з порушеннями пізнавальної діяльності не завжди можуть повністю відповідати цим вимогам, особливо в умовах індивідуального навчання, проте вони, як й інші діти потребують підготовки до самостійного життя. Як слушно зазначає авторка, саме корекційно-педагогічний супровід зможе підвищити якість навчального процесу через забезпечення якісної роботи з дітьми, батьками та педагогами. Саме тому питання корекційно-педагогічного супроводу індивідуального навчання є надзвичайно актуальною проблемою, яка ще фактично не вивчена в корекційній педагогіці.

У вступі дисертації Р.В. Дутковська досить переконливо доводить актуальність проблеми дослідження та визначає стан її теоретичного вивчення. Нею були вдало визначені мета, завдання, об'єкт, предмет, методологія дисертаційної роботи; правильно окреслена практична значущість результатів дослідження; наведені відомості про впровадження

цих результатів в практику; визначено положення, які містять наукову новизну; наведена кількість публікацій, структура і обсяг дисертації. Слід також відзначити логічну структурованість розділів та підрозділів дисертації та чіткість формулювання отриманих результатів.

Окремої уваги заслуговує низка положень наукової новизни. Зокрема, надзвичайно важливо те, що дисертантка виокремлює з психолого-педагогічного супроводу поняття «корекційно-педагогічний супровід»; розробляє критерії, показники та рівні для визначення якості актуального стану корекційно-педагогічного супроводу, а саме сформованості навчальної діяльності; визначає складові та умови забезпечення корекційно-педагогічного супроводу тощо.

Формулюючи мету дослідження, Р.В. Дутковська правильно зосереджує свою увагу на умовах забезпечення корекційно-педагогічного супроводу, реалізація яких і буде визначати його якість в навчальному процесі. Досить вдало визначені дослідницькі завдання, які авторка розв'язує в дисертації, вони повністю охоплюють обсяг наукового пошуку.

У першому розділі «Теоретичний аналіз проблеми психолого-педагогічного супроводу індивідуальної форми навчання учнів з порушеннями пізнавальної діяльності» на основі вивчення літературних джерел дисертантка досить детально аналізує сутність психолого-педагогічного супроводу та індивідуального навчання у загальній та корекційній педагогіці. Авторка визначає, що індивідуальна форма має бути спрямована не лише на успішність результатів навчання, а й на формування навчальної діяльності. Р.В. Дутковською з'ясовано психолого-педагогічні особливості розвитку дітей з порушеннями пізнавальної діяльності, які підлягають індивідуальному навчання, що дозволить врахувати їх в організації корекційно-педагогічного супроводу.

Вивчення матеріалу першого розділу засвідчило його логічність та структурованість у викладі, вміння дисертантки аналізувати, робити

висновки, виокремлювати головне. При цитуванні наявні всі необхідні посилання на авторів.

У другому розділі «Дослідження актуального стану корекційно-педагогічного супроводу індивідуального навчання дітей з порушеннями пізнавальної діяльності» Р.В. Дутковська поставила за мету розкрити актуальний стан корекційно-педагогічного супроводу. Для цього влучно підібрані п'ять напрямів: загальне вивчення стану індивідуальної форми навчання в Україні; дослідження результатів засвоєння навчальної програми дітьми з порушеннями пізнавальної діяльності; дослідження сформованості навчальної діяльності учнів; з'ясування сформованості рівнів професійної компетентності вчителів щодо індивідуального навчання дітей з порушеннями пізнавальної діяльності; вивчення оцінювання батьками процесу індивідуального навчання дітей. За допомогою цих напрямів дисертантка глибоко аналізує реальний стан усіх складових корекційно-педагогічного супроводу на практиці і для цього дуже влучно підбирає відповідну методологію. У констатувальному експерименті залучається достатня кількість респондентів. Дослідження здійснюється у різних регіонах України.

У третьому розділі «Особливості забезпечення корекційно-педагогічного супроводу індивідуального навчання молодших школярів з порушеннями пізнавальної діяльності» Р.В. Дутковська визначила й апробувала умови забезпечення корекційно-педагогічного супроводу: індивідуалізація навчальних програм згідно з особливостями порушення дитини; забезпечення корекційної спрямованості індивідуального навчання; відображення в календарному плануванні поєднання кількох навчальних програм для дітей зі складними порушеннями; командний супровід індивідуального навчання; залучення батьків до роботи з дитиною над засвоєнням навчального матеріалу і розвитком її навчальної діяльності; забезпечення корекційно-розвиткової роботи з формування навчальної діяльності учнів; підготовка педагогів до реалізації індивідуального навчання

учнів з порушеннями пізнавальної діяльності; соціалізація дитини в умовах індивідуального навчання. Усі умови були продумані з урахуванням причин низького рівня корекційно-педагогічного супроводу індивідуального навчання, який був виявлений в процесі проведення констатувального експерименту. Цінним є те, що авторка не лише виокремлює умови корекційно-педагогічного супроводу, а й детально їх обґрунтовує, аргументує крізь призму педагогічних та психологічних механізмів.

Практичну значущість дисертації показують доцільні приклади роботи з респондентами, які часто зустрічаються у роботі. Також слід відзначити масштаб проведеної роботи з реалізації корекційно-педагогічного супроводу індивідуального навчання на практиці. Адже дисертантка використовує досить велику кількість форм роботи: уроки, корекційно-розвиткові заняття, консультації, майстер-класи, тренінги, супервізії, лекції тощо. Форми роботи спрямовані авторкою на реалізацію усіх складових корекційно-педагогічного супроводу: навчальну і корекційно-розвиткову роботу з дітьми, формування методичної компетентності батьків, підвищення компетентності педагогів, розробку відповідної навчальної документації.

Результати дослідження чітко демонструють ефективність корекційно-педагогічного супроводу. Усі підрахунки здійснені вірно за допомогою методів математичної статистики, що свідчить про достовірність результатів.

Висновки дисертації є переконливими, чіткими, аргументованими, які ще раз доводять наукову значущість роботи, її оригінальність. Важливим аргументом є також проаналізована і достатньо опрацьована значна кількість педагогічної та психологічної літератури.

Дисертаційна робота відзначається ретельно науково опрацьованим змістом, логічним структурним викладом, узгодженістю концепції та висновків. Матеріали кандидатської дисертації мають вагому практичну цінність, оскільки можуть використовуватися з метою організації індивідуального навчання дітей з особливими освітніми потребами. Результати дослідження можуть застосовуватися під час професійної

перепідготовки вчителів індивідуального навчання та підвищення їхньої кваліфікації.

Отже, цілісний аналіз дисертації Дутковської Р.В. підтверджує досягнення авторкою мети і завдань проведеного дослідження.

Даючи дисертації позитивну оцінку, висловимо такі побажання та зауваження:

1. Серед умов забезпечення корекційно-педагогічного супроводу дисертантка називає підготовку педагогів до реалізації індивідуального навчання учнів з порушеннями пізнавальної діяльності, проте не зазначає хто може здійснювати таку підготовку в освітній практиці. Вважаємо, що потрібно розробити конкретизовані методичні рекомендації щодо реалізації цієї умови.

2. Дисертантка досліджує рівні засвоєння навчальних програм дітьми та рівні сформованості в них навчальної діяльності, проте не показує їх взаємозв'язок між собою.

3. При описі сформованості рівнів професійної компетентності вчителів індивідуального навчання слід було б в авторефераті також описати не лише критерії, а й показники оцінювання цих рівнів.

4. В результатах дослідження дисертантка подає кількісні відомості про рівень засвоєння навчальної програми та рівень сформованості навчальної діяльності, проте показує їх для усіх дітей з порушеннями пізнавальної діяльності. На наш погляд, варто було б розділити кількісні відомості і показати їх для кожної категорії дітей з порушеннями пізнавальної діяльності окремо.

5. У дисертації зустрічаються деякі граматичні та стилістичні неточності.

Втім, висловлені зауваження не впливають на позитивну оцінку рецензованої роботи.

Результати наукового дослідження й головні концептуальні ідеї та висновки, які були сформульовані в дисертації, належним чином відображені

в авторефераті та наукових публікаціях авторки. Вони пройшли достатню апробацію й доповідалися на конференціях різних рівнів, репрезентовані у фахових виданнях. Публікації мають широку географію оприлюднення, в тому числі й у зарубіжних виданнях. Автореферат і публікації розкривають повною мірою основний зміст дисертації. Список публікацій Дутковської Р.В. підтверджує висвітлення матеріалу всіх розділів дисертації.

Дисертаційна робота є актуальним, ґрунтовним, самостійним та завершеним дослідженням, яке відзначається явною науковою новизною та практичною значущістю.

Аналіз представленої до захисту кандидатської дисертації **Дутковської Р.В «Корекційно-педагогічний супровід індивідуального навчання молодших школярів з порушеннями пізнавальної діяльності»** дає підстави для висновку, що робота виконана на достатньому науковому рівні й повністю відповідає вимогам «Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24.07.2013 р. №567, а її авторка – **Дутковська Роксолана Вікторівна** заслуговує на присвоєння наукового ступеня кандидата педагогічних наук зі спеціальності 13.00.03 – корекційна педагогіка.

Офіційний опонент,
кандидат педагогічних наук, доцент
кафедри фізичної реабілітації
Державного вищого навчального закладу
«Ужгородський національний університет»

ГАЯШ О. В.

